

Τι σημαίνει «ενότητα ενάντια στον φασισμό»;

ΒΗΜΑ, 4/10/2013

Η πρόσφατη συζήτηση για την εξάρθρωση της Χρυσής Αυγής συγχέει δύο διακριτά ζητήματα: την πάταξη της συγκεκριμένης φασιστικής οργάνωσης, και την πάταξη του φασισμού στην Ελλάδα. Η σύγχυση αυτή ευνοεί την κυβέρνηση, αφού επιτρέπει στους κους Σαμαρά και Βενιζέλο να αναπαράγουν κλισέ περί ενότητας, παρουσιάζοντας την κυβερνητική πολιτική ως πολιτική υπεράσπισης της δημοκρατίας. Όσοι επιθυμούν την πάταξη του φασισμού δεν πρέπει να παρασυρθούν από αυτή τη δημαγωγία. Η ενότητα ενάντια στον φασισμό προϋποθέτει κάτι τελείως διαφορετικό. Εξηγούμαι.

Κάποιος μπορεί εύλογα να αμφισβητήσει τη γνησιότητα των προθέσεων του κυβερνητικού συνασπισμού ως προς την πάταξη της ΧΑ επειδή η εφαρμογή του ποινικού κώδικα έχει αναγκαστικά περιορισμένη εμβέλεια. Όσα μέλη της οργάνωσης δεν διέπραξαν αξιόποινες πράξεις (εκτός της συμμετοχής τους στη ΧΑ) είτε δεν θα τιμωρηθούν καθόλου, είτε θα εισπράξουν μικρές ποινές. Και σε τελική ανάλυση κανένας δεν εμποδίζει τους θιασώτες του φασισμού που δεν διώκονται να ανοίξουν έναν καινούριο, δικό τους, θίασο δύο βήματα παρακάτω. Η μόνη ολοκληρωμένη νομική απάντηση στη ΧΑ και τις παραλλαγές της μπορεί να δοθεί με καινούριο νόμο ενάντια στη μισαλλοδοξία και τον ρατσισμό (δες εδώ). Αυτό θα οδηγούσε τους φασίστες και τους συνοδοιπόρους τους στην παρανομία, αλλά αυτός είναι ένας από τους σκοπούς των αντιρατσιστικών νόμων σε μια δημοκρατία.

Όμως ακόμα κι αν υπάρχει γνήσια αντι – χρυσαυγίτικη πρόθεση από τη μεριά της κυβέρνησης, η ταύτιση αυτής της πρόθεσης με την καταπολέμηση του φασισμού επιτρέπει στην κυβέρνηση να

παρουσιάζει τον εαυτό της ως υπερασπιστή της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Κατά τη γνώμη μου δεν είναι τίποτα από τα δύο. Ένας βασικός λόγος που ο κυβερνητικός συνασπισμός δεν μπορεί καν να νοηθεί ως αντιφασιστικός είναι ότι η κοινωνική, μεταναστευτική και οικονομική του πολιτική εξέθρεψε, και εκτρέφει ακόμα, τον φασισμό (δες εδώ http://www.newleftproject.org/index.php/site/article_comments/the_fascistisation_of_the_greek_state). Αν σπονσοράρω για χρόνια τον Παναθηναϊκό, και καλέσω την αστυνομία όταν δυο παναθηναϊκοί μου σπάσουν την εξώπορτα, δεν γίνομαι αυτόματα αντι – παναθηναϊκός.

Έτσι λοιπόν, όσα νομοσχέδια κι αν βάλει στη νεοφιλελεύθερη φαρέτρα του το «συνταγματικό τόξο», είναι απίθανο να καταρρίψει τον στόχο του. Ή, αντίστροφα, ο αντιφασισμός προϋποθέτει αντιμνημονιακά βέλη. Κάποιοι συμπεραίνουν από αυτό ότι η εναντίωση στον φασισμό ουσιαστικά εξαντλείται στην εναντίωση στα μνημόνια. Λένε δηλαδή ότι η οικονομική εξαθλίωση των τελευταίων ετών είναι κεντρικό κομμάτι της εξήγησης της ανόδου του φασισμού, και ότι η αντιστροφή των μνημονίων αρκεί για την εξάλειψή του. Αν αυτό ήταν αλήθεια, τότε η αριστερά και η αντιμνημονιακή δεξιά θα είχαν καθημερινά κοινό ραντεβού στο αντιμνημονιακό μετερίζι. Πριν ενάμισι χρόνο είδαμε κάτι σαν προπαρασκευαστικό φλερτ ενός τέτοιου ραντεβού στις σχέσεις ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ. Ίσως δούμε κι άλλο στο μέλλον. Ωστόσο ένα τέτοιο ραντεβού θα ήταν καταστροφικό για την πιθανότητα εξόδου από την ύφεση, για τις δημοκρατικές προοπτικές της χώρας, και για την πάταξη του φασισμού.

Το ραντεβού θα ήταν καταστροφικό για την έξοδο από την κρίση επειδή συνεπάγεται συμφιλίωση με τις υφιστάμενες δομές που οδήγησαν τη χώρα στην άβυσσο, δηλαδή την ιδιωτική ασυδοσία στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τη γραφειοκρατική δομή του κράτους, και την απαξίωση της εργασίας. Η στήριξη της εργασίας και της εργατικής αυτοδιαχείρισης, ο κοινωνικός έλεγχος των τραπεζών, και η εκδημοκράτιση των κρατικών δομών

είναι αναγκαίες συνθήκες για την ασφαλή έξοδο από την κρίση. Το υποτιθέμενο ραντεβού θα ήταν καταστροφικό για τις δημοκρατικές προοπτικές της χώρας επειδή συνεπάγεται συμφιλίωση με την εθνικιστική πρακτική και ρητορική της δεξιάς, η οποία εδώ και δεκαετίες παράγει το συμβολικό κεφάλαιο που σήμερα εξαργυρώνει ο φασισμός. Η αντιμνημονιακή δεξιά άλλωστε δεν αποζητά την ενότητα των εργαζομένων σε δημοκρατική βάση, αλλά την παράταση της καθυπόταξής τους σε εθνικιστική βάση. Ο εχθρός του εχθρού μου δεν είναι απαραίτητα φίλος μου.

Αν όλα τα παραπάνω είναι ορθά, τότε ενότητα απέναντι στον φασισμό δεν σημαίνει ούτε συμμαχία όψιμων αντιφασιστών, ούτε συμμαχία αντιμνημονιακών, ούτε συμμαχία στην τομή των δυο συνόλων. Το μόνο που μπορεί να σημαίνει είναι συμμαχία εκείνων των αντιμνημονιακών αντιφασιστών που δεσμεύονται σε ένα ελάχιστο κοινό πρόγραμμα όπως αυτό που σκιαγράφησα παραπάνω. Ένα πρώτο βήμα σε αυτήν την κατεύθυνση θα μπορούσε να είναι μια απλή πολιτική συμφωνία από κοινού υπεράσπισης των χώρων εργασίας και του καθημερινού ακτιβισμού από φασιστικές επιθέσεις, από κοινού κινητοποιήσεις ενάντια στον φασισμό, κλπ. Ακόμα και σήμερα, ένα ενιαίο μέτωπο της εργασίας και των συμμάχων της μπορεί να βγάλει τη χώρα από το τέλμα της μισαλλοδοξίας, με απώτερο σκοπό την καταστροφή των συνθηκών που το δημιούργησαν.